

Til Olje- og energidepartementet

Oversendt via nettløsning på regjeringen.no

Oslo 19.08.2021

Høringsuttalelse – Veileder for vindkraft til havs og endringer i havenergilov og forskrift

Det vises til høring av Veileder for arealtildeling, konsesjonsprosess og søknader for vindkraft til havs, og forslag til endringer i havenergilova og havenergilovforskriften. Her anmodes det særlig om tilbakemeldinger knyttet til:

- ✓ Tilbakemeldinger på tildelingsmodellen som foreslått i høringsnotat og veileder
- ✓ Innspill til prekvalifiseringsprosessen, blant annet hvilke fagfelt en aktør skal ha kompetanse innenfor for å være i stand til å utvikle ett storskala vindkraftverk
- ✓ Vurderinger om hvordan man kan prekvalifisere konsortium og selskaper som prekvalifiserer seg sammen
- ✓ Innspill til hvilke kriterier som er mest relevante for den kvalitative tildeling på Utsira Nord gitt målet om teknologiutvikling av flytende havvind

Samfunnsbedriftene Energi er en interesse- og arbeidsgiverorganisasjon som representerer i overkant av 100 energiselskap. Selskapene har aktivitet i hele verdikjeden for energi innenfor grunnlinjen, fra produksjon av kraft til overføring og salg av elektrisitet. Havenergiloven med tilhørende forskrifter vil derfor i liten grad sette direkte rammer for våre medlemmer.

Vi tillater oss likevel å sende inn høringssvar da rammebetingelser og utvikling av vindenergi til havs må forventes å ha grensesnitt mot virksomhet etter energiloven. Dette gjelder eksempelvis utvikling av nett på tvers av landegrenser samt tilførelse av ny energi som påvirker energitilbudet og prising i kraftmarkedet. Med dette utgangspunktet forventer vi at vind til havs vil ha direkte og indirekte betydning for våre medlemmers virksomhet.

Innledende synspunkter

Samfunnsbedriftene vil innledningsvis presisere at vi støtter norske myndigheters arbeid for å legge til rette for ny, norsk energiproduksjon. Ønsker og planer for elektrifisering av samfunnet forutsetter økt produksjon av fornybar kraft. Vi er likevel skeptiske til omfanget av de planene som foreligger for ytterligere elektrifisering av petroleumsproduksjon på norsk sokkel med kraft fra land i et kortsiktig perspektiv. Dette skaper etter vår oppfatning åpenbare samfunnsmessige dilemmaer som berører klima, økonomi og nettutvikling så vel som muligheten til å bygge nye norske industriarbeidsplasser med fornybar energi.

Åpning av områder for produksjon av norsk kraft på sokkelen mener vi derfor er et viktig og riktig tiltak. En bekymring vi deler med andre aktører er imidlertid om tidsbruken som det her legges opp til, både med hensyn til antall områder som åpnes samt tidsbruken i de regulatoriske prosesser. Tidkrevende prosesser kan få betydning for når og hvor mye av sokkelen som skal elektrifiseres med landstrøm. Samtidig står vi i et konkurranseforhold til andre land der det i dag er massive planer om havvind – så å si rett utenfor vår stuedør.

Vi merker oss at dette ikke er omtalt eller problematisert i høringen. Samfunnsbedriftene vil likevel oppfordre myndighetene til å fremskynde prosesser generelt for forsvarlig og rask åpning av flere områder. Samtidig oppfordrer vi til kritisk gjennomgang for å forenkle og forbedre rammeverket for å luke ut tidstyver og hindre lange, parallelle prosesser.

Punktvis innspill

- ✓ Vi merker oss at forslagene legger opp til en konsistent bruk av kjent rammeverk og prosesser, både for utbygginger av vind på land og virksomhet på sokkelen. Energibransjen er i transformasjon der barrierer mellom ulike energiformer brytes ned. Vi støtter utvikling av et helhetlig og gjenkjennbart regelverk på tvers av energibærerne der dette er mulig. På samme måte som vi mener det må arbeides for en størst mulig harmonisering av det fiskale rammeverket på tvers av ulike sektorer. Samlet effektiviserer dette aktørenes ressursbruk og det fremmer konkurranse mellom energiformene på like vilkår.
- ✓ Regelverket legger opp til trinnvis og i hovedsak suksessive prosesser. Som nevnt er Samfunnsbedriftene av den oppfatning at en utvikling og igangsettelse av havvind haster. Vi mener derfor myndighetene bør vurdere tiltak som kan stoppe tidstyver og sikre nødvendig framdrift. Dette gjelder blant annet:
 - *Sikre tilstrekkelige administrative ressurser*
Det legges opp til en endring av loven der staten ved departementet tar over initiativet med å åpne og dele inn områder forut for utlysning. Påfølgende prosesser vil også i stor grad drives og/eller avgjøres av departementet. Med en slik endring er det viktig at departementet har tilstrekkelig med ressurser for å følge opp og sikre nødvendig framdrift. Vi mener at dette må adresseres tydelig og nødvendige personalforsterkninger/ressurser må bygges opp snarest for å påse forutsigbare løp med minimalt med tidsspille. Departementet kan ikke komme i samme situasjon som vi nå ser i NVE og Statnett der mengden søknader ikke står i forhold til ressurssituasjonen, med den konsekvens at saksbehandlingstiden øker.
 - *Vurdere hurtigspor*
Det legges opp til suksessive prosesser. Vi har forståelse for at en grundig behandling krever gode høringsprosesser og muligheten for alle berørte parter til å bli hørt. Såkalte agile – eller «smidige» prosesser er imidlertid tatt i bruk i en rekke virksomheter for å effektivisere prosesser og øke kvaliteten på arbeidet. Vi stiller spørsmål til hvorvidt det ikke er noe å hente her også for myndighetsinitierte konsesjonsprosesser, eksempelvis ved å åpne for mulighet til parallelle spor og involvering av høringsinstanser som del av selve arbeidet?
- ✓ *Maksimal installert effekt -forskriftens § 2a*
Det fremmes forslag om at departementet skal bestemme maksimal installert effekt for hvert inndelt område. Vi stiller spørsmål til om bestemmelsen i tilstrekkelig grad åpner for dispensasjonsmuligheter, eksempelvis der teknologiutvikling muliggjør økning i ønsket effekt eller muligheten for at flere områder kan vurderes samlet dersom dette er

samfunnsøkonomisk gunstigst.

✓ *Nett til havs*

Samfunnsbedriftene støtter muligheten i forskriftens § 2b til å sette vilkår for samordning av nettanlegg og nettilknytning. Videre vil det være tidsbesparende om det utarbeides en felles konsekvensutredning for energiprojekt som både berører havenergiloven og energiloven. Etter vårt syn bør dette være hovedregelen og ikke bare en mulighet, slik det nå er formulert i Veilederen. Dette fordi slike anlegg ofte vil reise krevende problemstillinger knyttet til grenseoverskridende nett/hybridnett som kan fungere som nye overføringsmuligheter på tvers av land/sokkel og mellom Norge og utland. Det åpner for vesentlige politiske spørsmål og vil berøre markedsmuligheter for dagens kraftprodusenter på land. En tidlig og helhetlig avklaring av slike tema for det enkelte anlegg må derfor være en naturlig del av en konsekvensutredning.

✓ *Til prekvalifisering og vederlag ved tildeling av område*

Det fremmes forslag for å sikre kvalifiserte aktører til å forvalte norske verdier på sokkelen herunder prekvalifisering og økonomisk og kvalitativ konkurranse mellom aktører.

Samfunnsbedriftene ser at konkurranse blant kvalifiserte aktører kan være et egnet virkemiddel for å sikre at ansvarlige operatører med det fremste av ekspertise tar hånd om utvikling og forvaltning av vindkraftressurser til havs. Imidlertid fremstår det som valg av modell ved auksjon først og fremst er valgt for å gi inntekter til staten. Dette er etter vår oppfatning et for snevert mål for utlysningene. Vi mener at utvikling av vind til havs er en gylden mulighet til å fremme innovasjon, teknologiutvikling og forbedrede utbyggings og produksjonsmetoder. Dette vil igjen kunne legge til rette for næringsutvikling og nye arbeidsplasser innen fornybarnæringen, hvilket igjen vil kunne generere høyere inntekter til den norske stat over et lengre tidsperspektiv.

Samfunnsbedriftene mener derfor at en eventuell budkamp i form av auksjon i større grad må tilpasses den kvalitative modellen som brukes for tildeling av areal etter petroleumsløven, enten det er TFO¹ eller nummererte konsesjonsrunder. Her vil selskapene kunne søke individuelt eller samlet som gruppe. Kriteriene er saklige, objektive, ikke-diskriminerende og forpliktende tildeling skjer til de selskaper som har sterkest søknad.

Med vennlig hilsen

Cecilie Bjelland
Direktør Energi

¹ Tildeling av utvinningstillatelser i forhåndsdefinerte områder (TFO)